NORAKSTS
Lieta Nr.A42374006
Nr.A1905-07/4

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007.gada 20.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicējas *V.S.* pilnvarotajam pārstāvim *A.S.* un atbildētāju pārstāvošās iestādes – Turlavas pagasta padomes – pilnvarotajam pārstāvim Mārtiņam Ozoliņam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.S.* pieteikuma par Turlavas pagasta padomes 2006.gada 20.marta lēmuma Nr.3.10/153 atcelšanu un labvēlīga administratīva akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Turlavas pagasta padomes 2006.gada 20.marta lēmumu Nr. 3-10/153 (turpmāk – Lēmums) nolemts nepiešķirt *V.S.* zemi pastāvīgā lietošanā fermas „Birzmaļi" uzturēšanai zem sekojošiem objektiem: kūts "Birzmaļi" – 0,6 ha platībā; mēslu krātuve "Skroderi" 0,25 ha platībā; rupjās lopbarības šķūnis "Skroderi" – 0,5 ha; pagrabs pie "Rīvām" – 0,071 ha.

Lēmumā secināts, ka *V.S.* pieprasa piešķirt ½ reālo daļu un nepiekrīt, ka zeme tiek piešķirta kā kopīpašums, un šobrīd nav iespējams noteikt objekta "Skroderi" īpašniekus un katram piederošās daļas.

[2] 2006.gada 20.aprīļa Administratīvajā rajona tiesā saņemts *V.S.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Pieteicēja uzskata, ka, pieņemot Lēmumu, Turlavas pagasta padome nav pareizi sapratusi iesniegumam pievienoto vienošanos, kas noslēgta 1993. gada 21. jūlijā un līgumu starp paju sabiedrības "Turlava" biedriem *R.R.*, *E.L.*, *J.B.*, kas noslēgts 1993.gada 22. jūlijā un objektu sarakstu.

1993.gada 22.jūlijā *R.R.*, *E.L.* un *J.B.* vienojās par reālo īpašuma sadali. Pieteicējas tēva *J.B.* īpašumā pārgāja ferma "Birzmaļi", t.i., objekts Nr. 15, kas sastāv no jaunlopu kūts, kūtsmēslu krātuves "Skroderi", kanalizācijas, ventilatora spēkbarības noliktavas un trīs sekcijām no rupjās lopbarības šķūņa „Skroderi": piektā, sestā un septītā, skaitot no fermas „Gundegas" puses.

[2.2] Pieteicēja uzskata, ka zeme kā kopīpašums bija jāpiešķir tikai rupjās lopbarības šķūņa „Skroderi" uzturēšanai, bet fermas „Birzmaļi", t.i., objekta Nr.15 uzturēšanai nav jāpiešķir zeme kopīpašumā.

[2.3] Pieņemot Lēmumu, Turlavas pagasta padome, nav ņēmusi vērā, ka jau 1996.gada 21.oktobrī pieteicējas tēvam *J.B.* "Birzmaļu" fermas uzturēšanai piešķirti 0,4 ha zemes lietošanā.

[2.4] No Lēmumā minētajām normām nav saprotams, uz kuru likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" normu iestāde ir tieši atsaukusies.

[3] Atbildētājs – Turlavas pagasta padome - rakstveida paskaidrojumā tiesai prasību neatzīst un norāda šādus apsvērumus.

[3.1] Atbildētājs norāda, ka 1993.gada 21.jūlijā tika noslēgta vienošanās starp paju sabiedrību „Turlava" un *R.R.*, *E.L.* un *J.B.* par fermu "Birzmaļi" (objekts Nr.15) un fermu "Gundegas" (objekts Nr.9). No minētās vienošanās var secināt, ka minētos divus objektus nošķīrušas trīs personas. Tāpēc 1993.gada 22.jūnijā Turlavas pagasta padomē tika noslēgts līgums par katra dalībnieka paju nošķiršanas daudzumu un attiecīgās mantas reālo sadali. No minētā līguma var secināt, ka *J.B.* piekrīt ferma „Birzmaļi" un trīs sekcijas no rupjās lopbarības šķūņa. Atbildētājs uzskata, ka līgumā nav pareizi atrunātas visas nošķirto objektu būves. Ar Kuldīgas rajona tiesas spriedumu (lieta Nr.2-322M2/3) atzīts par konstatētu faktu, ka mirušā *J.B.* atstātās mantas mantiniece ir viņa meita *V.S.* Nepareizs ir pieteicējas viedoklis, ka šis spriedums kalpo, kā pierādījums rupjās lopbarības šķūņa sadalei.

[3.2] Iesniegumā norādītie objekti nav funkcionāli sasaistāmi un nepastāv reālas iespējas pēc pašvaldības rīcībā esošās informācijas zemes nodalīšanai atsevišķi katrai personai, kuras šos objektus iegādājušās kā kopīpašumu. Atsevišķi nodalāma vienīgi ferma "Birzmaļi" kopā ar spēkbarības noliktavu. Tas ir izdarīts jau ar 1996.gada 21.oktobra lēmumu, taču nav atrunāta zemes piešķiršana zem spēkbarības noliktavas. Tā kā pieteicēja nepiekrīt zemes piešķiršanai kopīpašumā un pastāv strīds par mēslu krātuvi pie fermas „Birzmaļi", kā arī šķūņa domājamo daļu, tad iestāde nepiešķīra zemi pastāvīgā lietošanā, pamatojoties uz likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2.panta otrās daļas 1.punktu.

[3.3] Pēc pašvaldības rīcībā esošās informācijas *J.B.* nošķīris fermu „Birzmaļi", spēkbarības noliktavu, kūtsmēslu krātuvi, 1/3 rupjās lopbarības šķūni, kanalizācijas aku un ventilatorus pie šķūņa.

[3.4] Šis jautājums ir risināms vienošanās ceļā starp visiem kopīpašniekiem.

[4] Trešā persona – *R.R.* - rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka bez papildus vienošanās par zemes piešķiršanu pie īpašumā esošām ēkām vienpersonīgi *V.S.* nebūtu korekti, jo pēc 1993.gada 21.jūlija noslēgtās vienošanās *V.S.* kā *J.B.* mantiniecei pieder rupjās lopbarības šķūņa „Skroderi" 5; 6; 7 sekcija, kas aizņem 0,1 ha zemes nevis 0,5 ha kā minēts iesniegumā. Kūts „Birzmaļi" aizņem 0,2 ha zemes, nevis 0,6 ha kā minēts iesniegumā. Pagrabs pie „Rīvām" – šeit zeme ēkas uzturēšanas vajadzībām ir piešķirta kā kopīpašumam. Līdz šim *V.S.* nav noskaidrojusi mēslu krātuves „Skroderi" atrašanās vietu.

[5] Trešā persona – *E.L.* - rakstveida paskaidrojumā norāda, ka savas īpašuma daļas pie fermas „Gundegas" un tai piesaistītajiem

objektiem, kā arī rupjās lopbarības šķūņa „Skroderi” 8., 9. un 10. sekciju atdevis Raimondam Rudzītim.

[6] Uz tiesas sēdi nav ieradušās trešās personas *R.R.* un *E.L.*. Par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots savlaicīgi, likumā noteiktā kārtībā nosūtot pavēstes (lietas lapa 33-34). Tiesā saņemti trešo personu iesniegumi ar lūgumu izskatīt lietu bez viņu klātbūtnes. Tiesa nekonstatē Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 268. un 269.pantā minētos pamatus tiesas sēdes atlikšanai un atzīst, ka lietas materiāli ir pietiekami, lai lietu izskatītu bez trešo personu R.Rudzīša un Edgara Lapsas klātbūtnes tiesas sēdē.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā tiesai norādītajiem apstākļiem, papildus norādot, ka lūdz izdot labvēlīgu administratīvu aktu, kā arī to, ka mēslu krātuve „Skroderi” ir tā nosaukta, bet nav precizēta atrašanās vieta. Pieteicēja pārstāvis uzskata, ka tā ir tā mēslu krātuve, kas atrodas pie kūts „Birzmaļi”.

[8] Tiesas sēdē atbildētāju pārstāvošās iestādes pārstāvis pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojās uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītajiem apstākļiem.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, noklausoties pieteicēja un atbildētāja pārstāvja paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[10] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[10.1] Pieteicēja ir *J.B.* mantiniece (lietas lapa 9).

[10.2] Ar Turlavas pagasta zemes komisijas 1996.gada 21.oktobra lēmumu (lietas lapa 7) *J.B.* piešķirta zeme 0,4 ha pastāvīgā lietošanā fermas „Birzmaļi” uzturēšanai.

[10.3] Saskaņā ar 1993.gada 22.jūlija līgumu starp paju sabiedrības "Turlava" biedriem *R.R.*, *E.L.* un *J.B.* (lietas lapa 8) *J.B.* iegūst īpašumā fermu „Birzmaļi” un tās piekto, sesto un septīto sekciju, skaitot no fermas „Gundegas” puses.

[10.4] Saskaņā ar vienošanos starp paju sabiedrību „Turlava” un tās biedriem *R.R.*, *E.L.* un *J.B.*, fermā „Birzmaļi” citastarp ietilpst mēslu krātuve „Skroderi” (lietas lapa 11).

[10.5] Saskaņā ar objektu uzskaites lietu objektā Nr.15, t.i., fermā „Birzmaļi” citastarp ietilpst kūtsmēslu krātuve (lietas lapa 10).

[10.6] 2006.gada 13.martā pieteicēja lūdz Turlavas pagasta pašvaldībai piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā fermas „Birzmaļi” šādu objektu uzturēšanai: kūts "Birzmaļi" – 0,6 ha platībā, mēslu krātuve "Skroderi" 0,25 ha platībā, rupjās lopbarības šķūnis "Skroderi" – 0,5 ha, pagrabs pie "Rīvām" – 0,071 ha (lietas lapa 43).

[10.7] 2006.gada 20.martā tiek pieņemts Lēmums (lietas lapa 6-7).

[11] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem [10]. Lietā ir strīds par to, vai Lēmums ir tiesisks.

[12] APL 67.panta otrā daļa noteic, ka rakstveidā izdots administratīvais akts satur šādas sastāvdaļas: 1) iestādes nosaukums un adrese; 2) adresāts (fiziskajai personai – vārds, uzvārds, dzīvesvieta vai citas ziņas, kas palīdz identificēt personu; juridiskajai personai – nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs); 3) ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, – iesniedzēja prasījums; 4) administratīvā procesa dalībnieku viedokļi un argumenti, ja tādi ir izteikti; 5) faktu konstatējums; 6) administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus (65. un 66.pants); 7) atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu); 8) adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības; 9) norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt. Savukārt šī panta trešā daļa noteic, ka administratīvā akta faktu konstatējuma daļā norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti.

[13] APL 103.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros (..).

Lai konstatētu, vai administratīvais akts ir tiesisks, tiesai jānoskaidro, vai administratīvais akts ir pietiekoši pamatots. Lai to noskaidrotu atbilstoši APL 250.panta otrajai daļai, tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ir ietvērusi administratīvajā aktā.

[14] Pieteicēja iesniegumā pašvaldībai (lietas lapa 43) lūdz piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā fermas „Birzmaļi” šādu objektu uzturēšanai: kūts "Birzmaļi" – 0,6 ha platībā, mēslu krātuve "Skroderi" 0,25 ha platībā, rupjās lopbarības šķūnis "Skroderi" – 0,5 ha, pagrabs pie "Rīvām" – 0,071 ha.

Savukārt Lēmumā ir secināts, ka *V.S.* pieprasa piešķirt ½ reālo daļu un nepiekrīt, ka zeme tiek piešķirta kā kopīpašums, un šobrīd nav iespējams noteikt objekta "Skroderi" īpašniekus un katram piederošās daļas.

Tiesas ieskatā, ņemot vērā to, ka pieteicēja lūdza piešķirt zemi zem 4 objektiem, norādītais pamatojums ir atzīstams kā nepietiekams un neskaidrs. Kā izriet no iesnieguma un Lēmuma, ir minēti divi objekti ar nosaukumu „Skroderi” – mēslu krātuve un rupjās lopbarības šķūnis. Savukārt iestāde Lēmumā ir norādījusi tikai uz objektu „Skroderi”, neprecizējot, par kuru objektu ir runa. Tāpat tiesa konstatē, ka Lēmumā nav sniegts pamatojums tam, kas tieši ir par pamatu izdarītajam secinājumam par atteikumu piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā pārējiem trim objektiem – kūtij „Birzmaļi”, pagrabam pie „Rīvām” un mēslu krātuvei „Skroderi” (vai attiecīgi rupjās lopbarības šķūnim "Skroderi").

Var pieņemt, ka pašvaldība ir noskaidrojusi un izvērtējusi visus nepieciešamos apstākļus, kam ir nozīme lietā, taču Lēmumā tas nav atspoguļots, līdz ar to nav iespējams pārbaudīt, vai iestāde lietu pēc būtības ir izlēmusi pareizi.

[15] Pamatojuma neesamība ierobežo privātpersonas tiesības konkrēto administratīvo aktu apstrīdēt un pārsūdzēt, jo privātpersonai nav zināmi iestādes argumenti un apsvērumi. Pamatojuma princips uzskatāms arī par būtisku garantiju vispāratzītajām konstitucionālajām tiesībām uz taisnīgu tiesu. Administratīvo aktu izdodot bez pamatojuma, šis administratīvais akts ir kļūdains no materiālo tiesību viedokļa, jo satur konstitucionālo tiesību pārkāpumu (Briede J. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas. – „Jurista Vārds", 2004.gada 17.februāris, Nr.6). Tāpat pamatojuma neesamība liedz tiesai iespēju izvērtēt administratīvā akta tiesiskumu, jo nav zināmi administratīvā akta izdevēja argumenti un apsvērumi.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ka, vērtējot procesuālo tiesību normu pārkāpumus un to ietekmi uz procesa rezultātu, ir jānoskaidro, vai šis pārkāpums varēja ietekmēt administratīvā akta saturu. Ja pārkāpums varēja to ietekmēt, tas uzskatāms par būtisku *(2005.gada 15.marta sprieduma lietā Nr.SKA-*0059-05 *14.punkts)*.

Tiesa uzskata, ka pieļautie procesuālie pārkāpumi ir uzskatāmi par tādiem, kas varēja ietekmēt administratīvā akta saturu. Tādējādi tiesa secina, ka Lēmums, kas nesatur skaidru un motivētu pamatojumu, ir neatbilstošs APL 67.panta otrās daļas 6.punktam un nav uzskatāms par tiesisku administratīvo aktu. Līdz ar to pieteicējas lūgums par Lēmuma atcelšanu ir pamatots.

[16] Ņemot vērā iepriekš minēto [14-15], tiesa nevērtē pārējos procesa dalībnieku argumentus.

[17] Pieteicēja lūdz izdot labvēlīgu administratīvu aktu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā. Lai pieņemtu lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, nepieciešams izdarīt lietderības apsvērumus. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā praksē norādījis, ka tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā izdarīt lietderības apsvērumus. Pretējā gadījumā tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūstot par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tiesa var pārbaudīt, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, rīkojās tiesiski, tas ir, to, vai iestāde izmantoja tai piešķirto rīcības brīvību, vai nepārsniedza rīcības brīvības robežas un vai rīcības brīvība tika izmantota pareizi (nepārkāpjot materiālās un procesuālās tiesību normas) *(skat. Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 21.marta sprieduma lietā Nr.SKA-0057-06 7.punktu)*.

Administratīvais akts, kura izdošanu vēlas pieteicēja, nav uzskatāms par obligātu administratīvo aktu, turklāt tiesa nevar izdarīt visus nepieciešamos apsvērumus, lai secinātu, ka pareizs var būt tikai

konkrēta satura administratīvais akts. Ņemot vērā minēto, tiesa nevar uzlikt par pienākumu pašvaldībai izdot konkrēta satura administratīvo aktu.

Tādējādi tiesa uzskata par nepieciešamu uzdot pašvaldībai izdot administratīvo aktu, izskatot *V.S.* 2006.gada 13.marta iesniegumu pēc būtības.

[18] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Šajā lietā ir pamats piespriest no atbildētāja valsts nodevu. Atbildētājs šajā lietā atbilstoši APL 34.panta pirmajai daļai ir Turlavas pagasta pašvaldība.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.panta pirmo un sesto daļu un 289.-291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt *V.S.* pieteikumu.

Atcelt Turlavas pagasta padomes 2006.gada 20.marta lēmumu Nr.3.10/153 no tā pieņemšanas dienas.

Uzlikt par pienākumu Turlavas pagasta padomei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izskatīt *V.S.* 2006.gada 13.marta iesniegumu pēc būtības.

Uzlikt par pienākumu atbildētājam – Turlavas pagasta pašvaldībai – atlīdzināt *V.S.* viņas samaksāto valsts nodevu Ls 10 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) D.Ābele

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvā rajona tiesa
Tiesnese_____D.Ābele
Rīgā, 2007.gada 20.novembrī.